

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. B. N.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. prosince 2018 č. j. KRPU-237798-27/ČJ-2018-040022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. ledna 2019 č. j. 78 A 31/2018 - 33, ve znění opravného usnesení ze dne 18. března 2019 č. j. 78 A 31/2018 – 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce byl dne 5. prosince 2018 společně s několika dalšími státními příslušníky Vietnamu kontrolován německou policií. Cizinci jeli mikrobusem se slovenskou registrační značkou po dálnici D8/A17 směrem na Drážďany. Žalobce při kontrole předložil pouze vietnamský doklad totožnosti, neměl žádný doklad opravňující jej pobývat na území Spolkové republiky Německo, a proto jej německá policie zadržela. Dne 7. prosince 2018 převzaly žalobce na základě readmisní dohody orgány České republiky. Téhož dne byl žalobce zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a bylo s ním zahájeno řízení o správním vyhoštění.

[2] Při výslechu žalobce uvedl, že si uvědomuje, že do schengenského prostoru vstoupil neoprávněně. Cestovní doklad má v Rumunsku u stavební firmy, která jej zaměstnávala zhruba tři měsíce jako dělníka. Žalobce má platné rumunské pracovní vízum. V době, kdy pracoval v Rumunsku, za ním přišel neznámý Vietnamec, který mu nabídl lépe placenou práci v Německu. Žalobce souhlasil a domluvil se zprostředkovatelem, že mu zaplatí 7 000 eur, až bude v Německu. Společně s třemi dalšími Vietnamci žalobce dne 4. prosince 2018 nastoupil do auta. Na blíže neurčeném místě museli vystoupit a pokračovali pěšky, asi přecházeli hranice. Šli asi hodinu, vedl je nějaký Evropan, nemluvil s nimi. Žádný hraniční plot nepřekonávali. Poté nastoupili do mikrobusu a jeli asi deset hodin, cestou zastavovali na čerpacích stanicích – žalobce však netuší, v jakém státě zastavovali. Neví ani, přes který stát vstoupili do schengenského prostoru a že bude projíždět přes Českou republiku, jeho cílem bylo Německo. Ví, že Česká republika existuje, ale bližší povědomí o ní nemá. Žalobce odjel z Vietnamu kvůli práci v Rumunsku, nikdy předtím nevycestoval. Jeho pas si ponechal rumunský zaměstnavatel jako pojistku, že žalobce neodejde pracovat jinam. Žalobce nemá na území Evropské unie žádné rodinné příslušníky ani jiné blízké osoby, nemá v České republice žádný majetek ani k ní nemá kulturní či společenské vazby. Nemá žádné finanční prostředky a nemůže si je obstarat ani si zajistit v České republice ubytování. Nehodlá žádat o mezinárodní ochranu, chce se vrátit do Vietnamu, který považuje za svou rodnou zemi, k níž má vřelý vztah. V návratu mu nic nebrání. Žalobce netuší, co by dělal v případě propuštění na svobodu, nejspíš by si musel najít práci, aby si vydělal peníze na návrat domů. Správním vyhoštěním nebude mít dopad do jeho soukromého a rodinného života.

[3] Rozhodnutím označeným v záhlaví byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a to na dobu 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. Žalovaný vyšel z toho, že žalobce pobývá na území České republiky neoprávněně bez cestovního dokladu a bez víza či jiného povolení k pobytu a z tohoto důvodu s ním bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění. Vzhledem k tomu, že žalobce nemá na území České republiky žádné příbuzné ani známé a nemá žádné finanční prostředky, jakož i s ohledem na okolnosti jeho vstupu na území schengenského prostoru, vyloučil žalovaný uložení některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování. Vyslovil obavu, že pokud by byl žalobce ponechán na svobodě, bude se skrývat nebo se pokusí opět vycestovat do Německa, rozhodně však nebude spolupracovat se správními orgány při výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Navíc měl zjevně v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného státu. Žalovaný též dospěl k závěru, že zajištění žalobce nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života. Dobu zajištění stanovil žalovaný s ohledem na nutnost opatřit žalobci náhradní cestovní doklad a průměrnou dobu potřebnou pro další úkony spojené s výkonem rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalovaný též dospěl k závěru, že případnému správnímu vyhoštění žalobce nic nebrání.

[4] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) rozsudkem označeným v záhlaví, neboť žalovaný se dostatečně zabýval možnostmi uložení zvláštních opatření za účelem vycestování a zohlednil přitom všechny okolnosti, které mu byly v době rozhodování o zajištění žalobce známy, především ty, které uvedl sám žalobce. Tyto okolnosti svědčí o nebezpečí útěku žalobce a o možnosti maření v budoucnu potenciálně uloženého správního vyhoštění. Krajský soud též vyjádřil domněnku, že by se žalobce po propuštění ze zajištění opět pokusil nelegálně vycestovat do Německa.

pokračování

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Stejně jako v žalobě zpochybňoval závěry žalovaného ohledně zvláštních opatření za účelem vycestování. Žalovaný i krajský soud nadřadili skutečnost, že stěžovatel přes území České republiky nelegálně vstoupil do Německa, tomu, že na území České republiky pobýval nelegálně jen několik hodin a nikdy v minulosti se nedopustil jiného protiprávního jednání. Stěžovatel odkázal na návratovou směrnici (pozn. soudu: směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí), dle níž lze cizince zbavit osobní svobody pouze tehdy, bude-li výkon rozhodnutí o správním vyhoštění ohrožen jednáním cizince. Jen ze skutečnosti, že stěžovatel se původně snažil ilegálně vycestovat ze své vlasti do Německa, nelze dovozovat nezbytnost jeho zajištění. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. února 2017 č. j. 5 Azs 294/2016 - 18 není pouhý nelegální pobyt cizince na území České republiky natolik závažnou okolností, aby vylučoval zvláštní opatření za účelem vycestování. Stěžovatel byl již samotným zahájením řízení o správním vyhoštění poučen o svých povinnostech a o tom, že nelegální pobyt v schengenském prostoru je v jeho případě zcela neperspektivní. Stěžovatel žalovanému sdělil všechny údaje potřebné pro určení své totožnosti, a prokázal tak snahu spolupracovat se správními orgány a legalizovat si pobyt na území České republiky, což potvrzuje i jeho následná žádost o mezinárodní ochranu.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval skutečnosti, z nichž při rozhodování o zajištění vycházel. Zdůraznil, že stěžovatel neoprávněně vstoupil na území jiného členského státu Evropské unie. Zvláštní opatření za účelem vycestování v jeho případě nebyla na místě. Z okolností případu je zřejmá snaha stěžovatele dokončit svou nelegální cestu za lepší prací v Německu, nikoli vycestovat do Vietnamu. Dle názoru žalovaného stěžovatel zlehčuje své protiprávní jednání. Není mu vytýkán pouze neoprávněný pobyt v České republice v řádu několika hodin, nýbrž neoprávněný vstup do několika států Evropské unie (Slovensko, Německo) a pobyt v nich, jakož i to, že se vyhnul kontrole na hranici schengenského prostoru za pomoci převaděče. Odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 294/2016 - 18 nepovažuje žalovaný za případný, neboť nyní dostal své povinnosti přezkoumatelně zhodnotit využití zvláštních opatření za účelem vycestování. Žalovaný též vyjádřil přesvědčení, že žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu byla motivována pouze snahou o propuštění ze zajištění.

[7] Nejvyšší správní soud zaslal vyjádření žalovaného stěžovateli na vědomí.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[9] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění [...] a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zřejmý z jeho jednání.*

[10] V projednávané věci není sporné, že před zajištěním stěžovatele s ním bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění, a jedna z podmínek pro rozhodnutí o zajištění tak byla splněna.

[11] Druhá podmínka pro zajištění cizince podle § 124 zákona o pobytu cizinců souvisí se subsidiaritou zajištění vůči mírnějším opatřením (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. února 2017 č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS). Těmi jsou podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců: *a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním [...] cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území [...], nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policíi stanovené.* Zajistit cizince lze jedině tehdy, pokud žádné z těchto zvláštních opatření za účelem vycestování nepřipadá v úvahu. Jak vyplývá z citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, volba některého ze zvláštních opatření namísto zajištění cizince je vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu rozhodnutí správního orgánu (srov. též například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. února 2019 č. j. 1 Azs 92/2018 - 32).

[12] V rozsudku č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, na který stěžovatel odkazoval, Nejvyšší správní soud skutečně vyslovil názor, že nelegální pobyt na území České republiky sám o sobě zvláštní opatření za účelem vycestování nevyklučuje, učinil tak však v případě cizince, který v České republice delší dobu pobýval a pracoval. Stěžovatelova situace je jiná. Stěžovatel u sebe neměl cestovní doklad, překročil hranici schengenského prostoru mimo hraniční přechod, nemá u sebe žádné finanční prostředky a v České republice nemá žádné příbuzné ani známé. Za takové situace nelze očekávat, že by účinně plnil povinnost zdržovat se ve stanovené době na předem nahlášené adrese (bydlení by si musel teprve hledat), a složení finanční záruky je zjevně vyloučeno. Tvzení stěžovatele, že by byl schopen si nějaké peníze opatřit, nepovažuje Nejvyšší správní soud za opodstatněné, neboť stěžovatel v současné situaci není oprávněn na území České republiky legálně pracovat a pro nedostatek společenských kontaktů nepřichází v úvahu ani půjčka od rodiny či známých. Vzhledem k dosavadnímu jednání stěžovatele, které svědčí o nedostatku respektu k pravidlům pro vstup a pobyt cizinců na území Evropské unie, by v jeho případě s vysokou pravděpodobností nebyla účinná ani povinnost osobně se hlásit ve stanovené době na policii.

[13] Ačkoli by Nejvyšší správní soud k chování stěžovatele po vydání žalobou napadeného rozhodnutí neměl přihlížet [§ 75 odst. 1 a § 105 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], je zjevné, že stěžovatel nemá v úmyslu podrobit se rozhodnutí o správním vyhoštění, jak uváděl ve správním řízení, nýbrž spíše se návratu do země původu vyhnout. Argument, že „*již hodlá postupovat v souladu s legálními instituty umožňujícími stěžovateli pobyt na území České republiky i tím, že následně podal v České republice žádost o mezinárodní ochranu, aby svůj pobyt v České republice zajistil alespoň na tomto základě*“, považuje Nejvyšší správní soud za scestný, neboť setrvale judikuje, že mezinárodní ochrana neslouží k prosté legalizaci pobytu na cizince na území České republiky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. ledna 2004 č. j. 5 Azs 47/2003 - 48).

[14] Nejvyšší správní soud dále poukazuje na § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců, který vylučuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování cizinci, u něhož je zřejmé, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného členského státu Evropské unie. Stěžovatel neměl jen v úmyslu na území Německa vstoupit, nýbrž tento úmysl ještě před svým zadržením uskutečnil. Krajský soud v tomto směru správně dovodil, že v případě stěžovatele nelze vyloučit, že bude pokus o získání nelegální práce v Německu opakovat. V tomto směru lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. dubna 2016 č. j. 8 Azs 171/2015 - 52,

pokračování

dle něhož záměr cizince pokračovat v cestě na území jiných členských států Evropské unie zakládá důvodné podezření, že by cizinec mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Rozšířený senát na tento rozsudek navázal v již citovaném usnesení č. j. 5 Azs 20/2016 - 38 se závěrem, že v takovém případě budou zvláštní opatření za účelem vycestování v zásadě vyloučena.

[15] Závěrem Nejvyšší správní soud konstatuje, že v rozsudku ze dne 27. března 2019 č. j. 6 Azs 25/2019 - 23 zamítl kasační stížnost proti rozhodnutí o zajištění podanou státním příslušníkem Vietnamu, který cestoval do Německa a byl zajištěn společně se stěžovatelem. Skutkové okolnosti tohoto i nynějšího rozhodnutí jsou prakticky totožné, což jen potvrzuje závěr, že zajištění stěžovatele bylo v souladu se zákonem.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[18] Žalobci byl usnesením krajského soudu ze dne 17. prosince 2018 č. j. 78 A 31/2018 - 19 ustanoven zástupcem advokát. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za dva úkony právní služby spočívající v další poradě s klientem přesahující jednu hodinu [§ 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „advokátní tarif“) a v sepisu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za něž mu za každý náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 6 800 Kč. Ustanovený zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, přiznaná odměna se mu proto zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na konečných 8 228 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu